

Tavoitetasot

Ennallistamissuunnitelman metsäryhmän kokous
13.11.2025

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

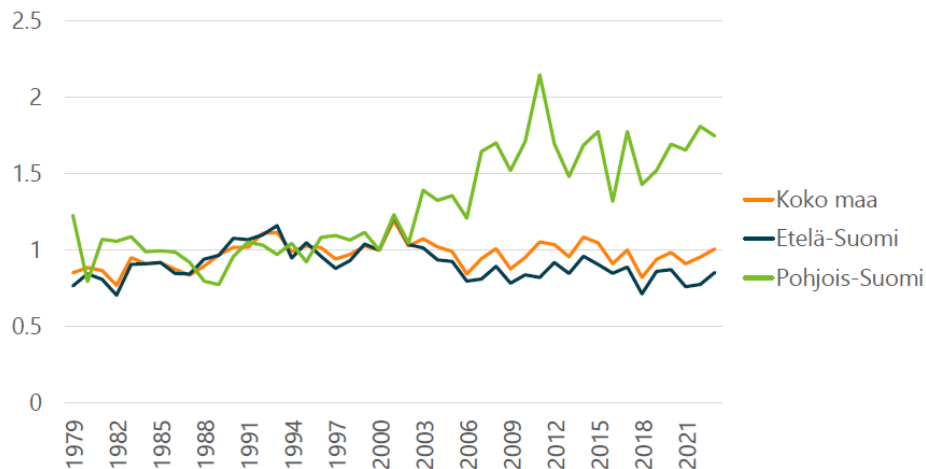
Ympäristöministeriö
Miljöministeriet

Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

Yleisten metsälintujen indeksi

- Esimerkiksi tietty prosentuaalinen parannus indeksin arvoon jollakin aikavälillä

Kärkkäinen ym. 2024/Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus
(Aineisto: luonnontila.fi)

Valtakunnallisiin pesimälinnuston linja- ja pistelaskentoihin perustuva metsälintuindeksi vuodesta 1979 vuoteen 2023. Vertailutaso on vuosi 2000, jolloin indeksiarvo on 1.

Kuolleet pystypuut ja maapuut

NYKYTILANNE:

-Puuntuotannon metsissä kuolleen puun kokonaistilavuuden kehitys metsämaalla:

- * Etelä-Suomi: VMI9:ssä (1996–2003) $2,7 \text{ m}^3/\text{ha}$ => VMI13:ssa (2019–2023) $4,8 \text{ m}^3/\text{ha}$
- * Pohjois-Suomi: VMI 9:ssä $7,7 \text{ m}^3/\text{ha}$ => VMI13:ssa $5,2 \text{ m}^3/\text{ha}$
- * Koko maa: VMI 9:ssä $4,8 \text{ m}^3/\text{ha}$ => VMI13:ssa $5,0 \text{ m}^3/\text{ha}$

-Suojelluissa metsissä kuolleen puun kokonaistilavuuden kehitys metsämaalla:

- * Etelä-Suomi: VMI 9:ssä $7,0 \text{ m}^3/\text{ha}$ => VMI13:ssa $23,0 \text{ m}^3/\text{ha}$
- * Pohjois-Suomi: VMI 9:ssä $23,3 \text{ m}^3/\text{ha}$ => VMI13:ssa $24,1 \text{ m}^3/\text{ha}$
- * Koko maa: VMI 9:ssä $20,0 \text{ m}^3/\text{ha}$ => VMI13:ssa $23,9 \text{ m}^3/\text{ha}$

-Kuolleen pysty- ja maapuun tilavuuden kehitys puuntuotannon metsissä metsämaalla:

Pystypuu

- * Etelä-Suomi: VMI 9:ssä $0,8 \text{ m}^3/\text{ha}$ => VMI13:ssa $1,4 \text{ m}^3/\text{ha}$
- * Pohjois-Suomi: VMI 9:ssä $1,3 \text{ m}^3/\text{ha}$ => VMI13:ssa $1,2 \text{ m}^3/\text{ha}$
- * Koko maa: VMI 9:ssä $1,0 \text{ m}^3/\text{ha}$ => VMI13:ssa $1,3 \text{ m}^3/\text{ha}$

Maapuu

- * Etelä-Suomi: VMI 9:ssä $1,9 \text{ m}^3/\text{ha}$ => VMI13:ssa $3,4 \text{ m}^3/\text{ha}$
- * Pohjois-Suomi: VMI 9:ssä $6,4 \text{ m}^3/\text{ha}$ => VMI13:ssa $4,0 \text{ m}^3/\text{ha}$
- * Koko maa: VMI 9:ssä $3,9 \text{ m}^3/\text{ha}$ => VMI13:ssa $3,6 \text{ m}^3/\text{ha}$

Kuolleet pystypuut ja maapuut

- Yleisellä tasolla kuolleen pysty- ja maapuun määräsuhte on noin 3:7, mitä voidaan soveltaa haluttujen tavoitetasojen määrittämiseen
- Talousmetsät, suojelualueet => kaikki metsät yhteensä
- Tavoitetaso määrittelyssä olisi hyvä huomioida keskittymät
- Asetetut tavoitteet kuolleelle puulle/säästöpuille:
  - Metsähallituksen pitkän aikavälin tavoite metsän käyttötarkoituksen mukaan 10-30 m³/ha <https://www.metsa.fi/projekti/metsabiototalouden-nyayteikkuna/lahopuu/>
  - KMS 2035:n tavoitteena "edetä kohti 10 m³/ha keskimääräistä tasoa talousmetsissä vuoteen 2035 mennessä" <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-366-740-2>
  - METSO-ohjelman luokkien valintaperusteet 5-10 m³/ha <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-11-4606-0>
  - Natura-inventointiohjeet 10 m³/ha <https://www.ymparisto.fi/sites/default/files/documents/Luontotyyppiohjeistus-ver9-MH-SYKE-2020.pdf>
  - Yksityismetsien luonnonhoidon suositukset
  - Suurten metsäyhtiöiden luonnonhoito-ohjeistus
  - Metsäsertifiointijärjestelmät, FSC: "Kaikki rinnankorkeuslähimitaltaan yli 10 cm kuolleet puut säästetään aina, kun niitä löytyy alueelta. Vaatimuksen soveltamisessa otetaan huomioon metsätuholain vaatimukset. Mikäli kohteelle syntyy tuoretta lahopuuta yli 20 m³/ha, ylimenevän osan saa poistaa" <https://fi.fsc.org/fi-fi/luonnonhoito/lahopuu>. "Uudistushakkuissa säästöpuiksi jätetään vähintään 10 kpl/ha puita, joiden minimirinnankorkeuslähimitta on Etelä-Suomessa 20 cm ja Pohjois-Suomessa 15 cm. Lisäksi jätetään säästöpuiksi vähintään 10 kpl/ha puita, joiden rinnankorkeuslähimitta on vähintään 10 cm. Jälkimmäisiä ei tarvitse jättää, mikäli vähintään 5 kpl/ha säästöpuista on Etelä-Suomessa lähimitaltaan vähintään 30 cm ja Pohjois-Suomessa 25 cm." <https://fi.fsc.org/fi-fi/luonnonhoito/saastopuu>
  - PEFC: "Hakkuissa pysyvästi jätettyjen säästöpuiden lukumäärä on keskimäärin vähintään 10 kappaletta ja kuolleiden puiden lukumäärä keskimäärin vähintään 10 kappaletta hehtaarilla" <https://cdn.pefc.org/pefc.fi/media/2024-01/bf1504b2-5ee9-4592-ae65-2a9d481f9729/a859a609-e236-5aeb-addb-83bfc169cd94.pdf>
  - Toimijoiden tiekartat, esim. MTK:n ja SLC:n luonnon monimuotoisuuden tiekartta: "Järeää lahopuuta säilytetään ja tuotetaan niin, että edetään kohti tilannetta, jossa lahoasteiltaan ja muutoinkin laadultaan monipuolista lahopuuta on talousmetsissä keskimäärin 10 m³/ha" https://www.mtk.fi/documents/d/mtk/mtkn-ja-slc-n-luonnon-monimuotoisuuden-tiekartta-maa-ja-metsataloudelle_2024
  - Sitran hanke

- Luonnonpoistuman tulisi olla nykyistä (0,26 m³/ha) suurempi, noin 0,4 m³/ha/v, jotta kuolleen puuston tilavuus olisi
  - * noin 7,2 m³/ha vuonna 2035
  - * noin 9,0 m³/ha vuonna 2050
  - * noin 10,0 m³/ha vuonna 2065
- Monimuotoisuutta paremmin turvaava taso olisi keskimäärin 11-33 m³/ha (7-42 m³/ha kasvupaikkatyyppin mukaan)
- IUCN:n menetelmän mukaisesti arvioitu suotuissa viitearvo olisi keskimäärin noin 14 m³/ha (10-28 m³/ha kasvupaikkatyyppin mukaan)
- Matti Koivulan Sitran esitys: 20 m³/ha
- Esimerkki vaativasta tavoitetasosta olisi 15 m³/ha kuollutta puuta keskimäärin LS-alueilla ja talousmetsissä, jonka saavuttaminen tarkoittaisi esim. 40-50 m³/ha tasoa 10 %:lla maisemasta ja > 10 m³/ha keskimääräistä tasoa muualla (esim. siten, että OECM >20 m³/ha ja muu alue 5-10 m³/ha) (Metsä-ELO)

Eri-ikäisrakenteisten metsien osuus

- Maisematasolla tavoitetilä: Berglundin & Kuuluvaisen mallissa peitteisen/kerroksellisen metsän tavoitetaso 66 % pinta-alasta
- Esimerkki vaativasta tavoitetasosta 2050 mennessä olisi 20-40 % tarkoittaen vuosittaisista hakkuista sitä osaa, jolla tähdätään metsän kasvattamiseen eri-ikäisrakenteisena (Metsä-ELO)
- Häiriöiden selektiivisyys tuottaa erilaisen ikärakenteen mänty- ja kuusivaltaisiin metsiin, erityisesti tulisi tarkastella kasvupaikkagradianttien ääripäitä (kosteimmat korvet, paahdeympäristöt), mutta luontaisesti eri-ikäisrakenteisiä metsiä esiintyy kaikkialla muuallakin

NYKYTILANNE:

- Eri-ikäisrakenteisiä metsiä on 26 000 ha (0,14 %) puuntuotannon metsämaalla (VMI13, vuodet 2019-2023). Määritelmä: Hakkuut ovat muuttaneet tai muuttamassa puuston eri-ikäisrakenteiseksi. Puusto ei jakaannu selviin jaksoihin, vaan muodostuu eri-ikäisistä ja kokoisista puista. (Huom: EA:ssa SoEF:n määritelmä)
- Eri-ikäisrakenteisen metsän hakkuista tehty 28 000 ha edellisellä 10-vuotiskaudella
- Metsänkäyttöilmoitusten (aikomukset) mukaan poiminta- ja pienaukkohakkuista vuoden 2014 jälkeen yli 180 000 ha
- Metsänkäyttöilmoitusten mukaan jatkuvan kasvatuksen osuus kaikista hakkuista (3,5 %) on lisääntynyt

Metsien kytkeytyneisyys

- Kytkeytyneisyyden alarajaa vaikea määritellä. Nykytila?

NYKYTILANNE:

FAD-indeksi*

* Arviot FAD-indeksille (toistettuna SoEF-raportin tarkastelut kansallisella aineistolla):

- Rare: 0,01 % (96 m resoluutio), 0,01 % (16 m resoluutio)
- Patchy: 0,85 %, 0,89 %
- Transitional: 3,19 %, 3,53 %
- Dominant: 21,44 %, 26,76 %
- Interior: 35,67 %, 55,48 %
- Intact: 38,84 %, 13,33 %

Forest patch size*

*Arviot metsäalan jakautumisesta prosenttiosuuksiin yhtenäisen metsäalueen pinta-alan mukaan

- Alle 100 ha: 3,4 % (96 m resoluutio), 2,7 % (16 m resoluutio)
- 100-1 000 ha: 2,3 %, 2,4 %
- 1 000-10 000 ha: 2,5 %, 2,8 %
- 10 000-100 000 ha: 2,4 %, 3,1 %
- >100 000 ha: 89,3 %, 89,0 %

Sellaisten metsien osuus, joissa valtalajina luontaiset puulajit

- Nykytaso on 99,9 %^(*). Voisiko tavoitetaso olla pienempi kuin nykytaso, esim. 95 %? Tällöin ei kuitenkaan saavutettaisi indikaattorissa kasvavaa suuntausta.

^{*)} Metsikön vallitseva puulaji määritetty pohjapinta-alaosuuden, ei latvuspeiton mukaan

Puuston monilajisuus

- SITRA:n hankkeesta mahdollisesti lisätietoa tähän
- Kasvupaikkojen huomioonottaminen tavoitetason määrittelyssä
- Esimerkki vaativasta tavoitetasosta 2050 mennessä olisi sekametsien osuus kaikkien puuntuotannon metsien osuudesta 31 -> 50 % ja kaikilla rehevillä kasvupaikoilla (37 %) kasvavat puuntuotannon metsämaan metsät ovat vähintään 4^(*) puulajin metsiä läpi kiertoajan = 7,5 Mha (nyt n. 1,4 Mha) (Metsä-ELO) ^{*)} koivut katsottu yhdeksi lajiksi

NYKYTILANNE:

VMI13 (2019–2023) mukaan metsien pinta-alat puulajien lukumäärän mukaan ovat seuraavat:

Puulajien lkm	Ala, 1 000 ha	%
1	7702	34
2-3	13459	60
4-5	1354	6
6+	28	0
Yhteensä	22543	100

Huom: Puulajien lukumäärä laskettu metsikön puustokuvauksista

